

יום חמישי 07 דצמבר 2018

לקוחות וידידים יקרים

שלום רב,

הנדון: סיווג עובדים ומבוטחים לעניין ביטוח לאומי

בהמשך לחוזר המקצועי שהוצאנו בעבר בנוגע לביקורות הנערכות מעת לעת על ידי מנהל ההסדרה והאכיפה במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים בתחום העסקת עובדים ודיני עבודה עם ציון דגשים להערכות מוקדמת ולהתנהלות תקינה, ראינו לנכון לעדכןכם ולהפנות את תשומת לבכם לביקורת נוספות שנערכות בזמן האחרון מטעם המוסד לביטוח לאומי בגופים המעסיקים נותני שירותים בחשבונית (בעיקר אומנים/מרצים) או באמצעות אישור שכר סופרים/ אומנים ונכללים בהתאם לצו הביטוח הלאומי (סיווג מבוטחים וקביעת מעבידים) כעובדים עם השלכות מיסויות הקבועות בחוק לגביהם.

רקע – נותני שירותים עצמאיים, מרצים ואומנים:

- ישנם עובדים ונותני שירותים הבוחרים שצורת העסקתם תהיה מול הצגת חשבונית והם מוגדרים כעוסקים פטורים או מורשים ברשויות המס וחלה עליהם חובת דיווח בהתאם לתקנות.
- תקנה 6א' בתקנות מע"מ באה להקל על שכירים אשר מועסקים בעבודות נוספות על עבודתם העיקרית, ומאפשרת להם להימנע מפתיחת תיק ברשויות המס ומעבירה את חבות הניכוי על מקבל השירותים. בהתאם להצהרת ה"מועסק" על כך שהעיקר הכנסתו משכר או קצבה מקבל השירותים מפיק עבורם "שכר מרצים" או "שכר אומנים" ונושא בחיוב המע"מ בגין העסקתם אשר מדווח בטופס 102 החודשי ובדיווח 856 השנתי.

סיווג מבוטחים וקביעת מעבידים לעניין ביטוח לאומי

צו הביטוח הלאומי הנקרא "סיווג מבוטחים וקביעת מעבידים" תשל"ב-1972 (להלן - "צו סיווג מבוטחים") בא לקבוע ולהכריע מתי ייחשב נותן שירותים המועסק בחשבונית או מול תשלום שכר מרצים ואומנים כעובד לעניין ביטוח לאומי בלבד (ולא בנוגע לסוגיות יחסי עובד ומעביד), והמשלם את גמול העבודה (להלן "המעסיק") יהא חייב לשלם דמי ביטוח בעדו.

המקרים השכיחים ביותר הם מרצים ואומנים אשר בהתאם להסכם העבודה שנערך עמם ומספר ההרצאות שנתנו הם מוגדרים כעובדים לעניין ביטוח לאומי ומקבל העבודה חייב בתשלום ביטוח לאומי בגינם:

- מרצים / מורים / מדריכים - במקרה שהסכם העבודה נערך מראש לתקופה של רבע שנה לפחות, או למתן סדרה של שבע הרצאות או שבעה שיעורים. (בהתאם לתקנה 6 לתוספת הראשונה לצו)
- אומנים / מנחים - במקרה שהסכם העבודה נערך מראש לתקופה של רבע שנה לפחות, או למתן סדרה של חמש הופעות. (בהתאם לתקנה 13 לתוספת הראשונה לצו)

דוגמאות ואופן סיווגם של מבוטחים נוספים ניתן למצוא בטבלת נותני השירותים המוצגת בצו המצורף.

חובת תשלום דמי הביטוח, שמתקיימים בו התנאים האמורים בצו זלעיל, חלה על המעסיק [ולא על "המועסק"], והוא רשאי לנכות את חלק העובד בדמי הביטוח מהגמול המשולם בעד העבודה, וזאת בין שמתקיימים במרצה תנאי ההגדרה "עובד עצמאי" שבחוק הביטוח הלאומי ובין שאינם מתקיימים.

לעניין זה יודגש כי יראו בשכר ששולם – הכנסתו המשנית של המרצה/האמן והניכוי יתבצע לפי המדרגה הגבוהה, אלא אם כן נערך תיאום ביטוח לאומי. כמו כן, הסכום שלגביו תחושב החבות בדמי ביטוח לאומי הוא סכום העסקה לפני מע"מ ולפני ניכוי מס הכנסה.

ככלל בא הצו בדבר סיווג מבוטחים וקביעת מעבידים לתת כיסוי ביטוחי למבוטחים, "שנופלים בין הכיסאות". מטרת הצו הינה לתת הגנה ביטוחית למקרים שאינם ברורים דיים. לאור זאת, אם קיימת מערכת יחסים מובהקת בין הצדדים, אשר לפיה מתקיימים יחסי עובד ומעביד, הרי אין המבקר זקוק לצו כדי לקבוע את המעמד כעובד שכיר.

בעת הביקורת ובחינת התנאים בצו, לדוגמה מרצה שמרצה במשך תקופה מסוימת, בוחנים במוסד לביטוח לאומי את אשר קרה בפועל ולא בהכרח את תנאי ההתקשרות הרשומים בחוזה. זאת מכיוון שייתכן מצב שבו סוכם דבר אחד בעל פה ובפועל בוצע משהו אחר.

לסיכום, מחובתכם להיות ערניים לאופן העסקתם של נותני שירותים המועסקים אצלכם לתקופה או לסידרה של הרצאות אשר סוכם עליה מראש ולדווח עליהם כנדרש למוסד לביטוח לאומי.

חשוב לשים לב כי תשלום שכר מרצים על פי התקנה אינו פוטר בהכרח מתשלום ביטוח לאומי

ובמקביל לא לכל "עובד" הנופל בהוראות צו הביטוח הלאומי יש אפשרות לשלם לפי תקנה 6א' למע"מ

אנחנו לרשותכם לגבי כל שאלה

בברכת חנוכה שמח

רו"ח גלבע ויספיש וסקטור אלכ"רים